

Milí bratři, milé sestry,

při jednom adventním koncertě v přerovském katolickém kostele dlouze řečnil uvaděč – silně věřící člověk. Vzpomínám si na jeho promluvu. Mluvil o tom, že my, lidé 21. století už neumíme prožívat adventní a vánoční čas; že doba je uspěchaná, povrchní, zaměřená na výkon a konzum. A zvláště mu leželo v žaludku, že poblíž kostela lidé na náměstí popíjejí grog a punč – jakoby oslavovali spíše římské rozpustilé saturnálie, a ne advent, čas půstu, a vánoce, čas duchovní radosti.

Měl jistě v něčem pravdu. Nebudu tvrdit, že se tak docela mýlil. Ale na druhou stranu: je to úkol křesťanů neustále kritizovat ty nevěřící masy lidí, které neví, co jsou to Vánoce? Položím tu otázku ještě silněji: Chce po nás Bůh, abychom se škarohlídky a povýšeně dívali po svém okolí? Abychom s opovržením smýšleli o jejich stylu oslavy Vánoc? Abychom zvláště o Vánocích vedli moralistické řeči o pokleslém stavu naší společnosti? Vždyť ani my kolikrát nevíme, jak vlastně Vánoce slavit. Ani my často nemáme potuchy o tom, jak správně oslavit narození Boží Syna.

Myslím si, že toho povýšeného zoufání nad špatným stavem společnosti už zaznělo více než dost – a přiznávám, že zvláště z úst kazatelů, pro které je tato kritika vítanou náplní předvánočních kázání.

Ve světle dnešního Ježíšova podobenství jsem přesvědčen, že to nakonec k Vánocům bytostně patří. K Vánocům zkrátka patří fakt, že většina lidí nemá páru o tom, co se o Vánocích událo, či že narození oslavujeme a jaké že to má důsledky pro jednotlivce, společenství lidí, pro celý svět. K podstatě Vánoc patří, že je to lidem ukradené. Byly by to vlastně podivné Vánoce, kdyby všichni lidé opravdově prožívali a oslavovali příchod Boha na tento svět. To by už nebyly Vánoce zde na zemi, ale Vánoce v nebi.

Vždyť co bychom vlastně my, křesťané, chtěli? O prvních Vánocích, kdy v Betlémě přišel do světa Boží Syn, o jeho narození vlastně nikdo nestál. Nikoho to malé „děcko“ nezajímalo. *Slovo se stalo tělem* – ale lidem to bylo fuk. A nemůžeme se ubránit dojmu, že to tak vlastně Bůh chtěl. Vždyť mohl vstoupit mezi nás tak mocně, že by se o tom v mžiku dozvědělo každé lidské ucho, že by každé lidské koleno před ním v tu ránu pokleklo. Namísto toho se narodil v chlévě dvěma obyčejným lidem – stranou zájmu vznešených, moudrých a vlivných lidí. Zkrátka: Boží Syn - nebyl „in“, jak by řekli mladí.

Na nás tedy v první řadě je, abychom si o každých Vánocích připomínali, že to není nic nového pod Sluncem. Stejně jako o prvních Vánocích, i dnes k podstatě Vánoc patří, že lidem podstata Vánoc uniká. Tak se tím netrapme. Namísto toho se pokusme prožít Vánoce přiměřeně jejich pohoršlivému charakteru. Jestliže Bůh v plenkách je urážka v očích světa, pak i naše oslava tohoto Božího narození má (alespoň v některém ohledu) být v očích světa urážkou, pohoršením.

Milí bratři, milé sestry, nedivil bych se, kdyby vás dnešní evangelium překvapilo. Podobenství o hořčičném semínku – copak to má něco společného s Vánocemi? Má – a já vás o tom dnes zkusím přesvědčit. Toto kratičké Ježíšovo podobenství je vlastně nádherným vánočním textem. Pokud bychom mohli o nějakém Ježíšově podobenství mluvit jako o vánočním, pak jistě o tomto. Přesně totiž vystihuje atmosféru a význam vánočních svátků.

Jeden člověk se rozhodne zasít semínko hořčice na svém poli. Ten člověk – to je Bůh. A to pole – to je náš svět. A semínko hořčice? To je Boží království, které je především spojené s příběhem Ježíše Krista. A proto právě dnes v tom semínku hořčice zkusme spatřit samého Ježíše Krista.

Co je to za semínko, to semínko hořčice? Jak jej lze charakterizovat?

Tak především: Toto semínko je menší, než ostatní semena, ba přímo nejmenší ze všech. Je takřka nepatrné. Všechna ostatní semínka je předčí svou velikostí. A přesně takto nepatrně, téměř nepostřehnutelně vstupuje Ježíš do našeho světa, do lidských dějin. On nepřichází jako vznešený vládce, jako podmanitel, jako mocný a silný a vlivný jedinec. Přichází jako dítě. Jako bezbranné dítě. Jako tvoreček odkázaný na péči svých rodičů, závislý na ochraně svých nejbližších. Tak přichází Boží Syn: Už při narození (a ne až při svém skonání), už při svém narození je vydán na milost lidem, vkládá se do rukou člověka. Na tom není nic fantastického, nic obdivného. Na tom není nic vznešeného. A přesto o Vánocích oslavujeme toto Boží pohoršlivé rozhodnutí – vstoupit do našeho světa bezbranně a bezelstně. Semínko hořčice, které je nejmenší ze všech semínek – to je Boží Syn zabalený do plenek.

To hořčičné semínko člověk zaseje do země. Leží tedy v zemi, v půdě - skryto lidským očím, ukryto před pohledem člověka. Pěkně tím navazujeme na tu jeho „malinkatost“. Nestačí, že semínko je

maličké, ještě je zahrabáno do země! Když už se Boží Syn musel narodit jako dítě, proč ne v královském paláci, proč ne jako dlouho očekávané dítě, kterému hned všichni budou prokazovat úctu? Proč se narodí stranou lidských očí a stranou lidského zájmu?

Ani pokojík se pro něj nenajde. Ježíš se narodí ve stáji a usíná ve žlabu – možná opravdu obklopen spíše zvířaty než lidmi. Jeho narození neplní úvodníky novin, neobjeví se ve zprávách na „jedničce“, nepíšou si o něm lidé na facebooku. Jak už jsme řekli: lidem je to celkem fuk. *Narodilo se dítě – no a co má být? Těch se za rok narodí!* Semínko hořčice je tedy skryto lidskému pohledu, roste stranou zájmu lidí.

Ale Ježíšův příběh není totožný s příběhem „*Milionáře z chatrče*“. Ježíšův příběh vlastně nemá happy end, šťastný konec. On není to zázračné dítě z amerických přesladkých filmů, které se narodí a vyrůstá v nuzných podmínkách, nicméně v dospělosti to všem okolo - jak se říká - natře. Jeho pohoršlivé narození není jedna politováníhodná událost. Je to Boží program! Jak Ježíš začal, tak také skončí.

S tím souvisí další věc. To semínko hořčice je stále v ohrožení - dokud z něj nevyroste strom. Může se stát potravou pro ptáky. Semínko má nepřátele. Už od prvních dní Ježíš zakouší nenávist a pronásledování. K Vánocům také neodmyslitelně patří příběh o Herodově zlobě a strachu, se kterým se snaží to dítě zavraždit. Naštěstí se mu to nepovede. Josef se s rodinou ukryje v Egyptě. Namísto toho jsou povražděni mnozí judští chlupci. Děti, s jejichž nesmyslným a brutálním skolem se Ježíš po mnoha letech sjednocuje na golgotském kříži. Jak je opět patrné: Ježíšova „vydanost“ napospas nepřítelům, to jeho ne-násilí – to je něco zcela záměrného a chtěného, něco, co se s ním potáhne až do samého konce. To je Boží program.

A nakonec: semínko hořčice se v tehdejší době považovalo za polo-plevel. Nebyla to tedy úplně kulturní rostlina. Však také z něj nevyroste například „libánský“ cedr, strom tolik oslavovaný ve Starém zákoně, ale obyčejný keř hořčice. Hořčice se tedy většinou sela na okraji pole. Jednak proto, že to nebyla žádná sláva. Ale hlavně proto, že lidé měli strach, aby se hořčice nerozbujela natolik, že se stane silnou konkurencí pro ostatní rostliny na poli. Hořčičné semínko – to je zkrátka nezmar. Když ho jednou zasejete, jen tak se ho nezbavíte.

A stejně tak Ježíš. Po celý svůj život vyvolával pohoršení – hlavně u těch vzácných a vznešených „bylin“ tohoto světa. Tedy u těch lidí, kteří chtějí být a jsou oslavováni pro svůj majetek, nádheru, zbožnost či slavné a dobré skutky. A naopak vždy nacházel přijetí, ba byl kolikrát přímo pronásledován těmi, kteří byli podobni spíše „plevelu“ – tedy prostitutkami, celníky, nemocnými, žebráky. Hořčičné semínko v sobě má jakési pohoršení. Ale zároveň neuvěřitelnou vitalitu. I přes ty všechny překážky, nástrahy a tlaky se Boží království v čele s Ježíšem Kristem šíří a prosazuje. Nelze se jej jen tak zbavit. Roste a sílí – až se z něj jednou stane pořádný strom, ve kterém budou hledat přístřeší i ptáci.

A teď to podstatné: Kde jsme my? V jaké fázi se nacházíme? My jsme uprostřed toho procesu růstu hořčice. Semínko bylo už zaseto. Ježíš Kristus se již narodil. Již za nás hříšné i položil život a byl vzkříšen. Ale na druhou stranu semínko zatím ještě nevyrostlo v ten ohlašovaný strom, ve kterém se i jeho nepřátelé jednou skryjí. Semínko klíčí. A rostlina sílí. A my to vidíme.

Někdy doslova zíráme, jak skutečně roste a bují z něj nepoddajný strom. Jindy zase s úzkostí sledujeme, jak dostává zabrat – ať už zvenčí, anebo třeba i zevnitř (vinou církve). Ale ta dobrá zpráva spočívá v tom, že toto semínko, pokud jej Bůh jednou zasel, už nemůže nikým a ničím být zničeno. Strom z něj vyroste. Silný strom, který svou vitalitou i velikostí předčí všechny ostatní byliny. Strom, ve kterém najdou svůj přístřešek i ti ptáci.

Bratři a sestry, proto slavíme Vánoce. Protože fandíme hořčičnému semínku. Protože osobně toužíme po tom, aby Boží království v čele s Ježíšem Kristem rostlo a sílilo. Nevadí, že je někdy malé a skryté. Nevadí, že je často v opovržení. Nevadí, že roste ve stínu jiných rostlin, které se na první pohled zdají být kvalitnější, lepší a životaschopnější. Nevadí, že je někdy v ohrožení. Hlavně že roste! Hlavně že z něj vyroste strom, který skryje jak nás, tak i ty, kteří jej zatím v úctě nemají. I ty, pro které zatím nic neznamená. A snad i ty, kteří chtějí semínko zničit. Amen.

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, otevři nám oči, abychom viděli růst tvého království – zvláště o Vánocích. Daruj nám sílu, moudrost a ochotné srdce, aby se také skrze nás tvé království upevňovalo a sílilo. Amen.